

Галина Тобілевич

кандидат

мистецтвознавства, доцент

кафедри образотворчого

мистецтва, дизайну та

методики їх навчання

Тернопільського національного

педагогічного університету.

Тернопіль. Україна.

ФОРМОТВОРЧА РОЛЬ ДЕКОРАТИВНОГО СВІТЛЕННЯ В ЛАНДШАФТНО- АРХІТЕКТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація. Розглянуто використання світла, зокрема декоративного освітлення, як засобу підсилення виразності композиційних центрів не лише в архітектурі та містобудуванні, а й у ландшафтному дизайні. Продемонстровано його вплив на індивідуальність та неповторний образ урбаністичного середовища. Доведено очевидні потенційні можливості ефективного застосування в ландшафтному просторі.

Ключові слова: ландшафтне освітлення, дизайн, мистецтво, ландшафтний простір.

Прогрес уявлень про природу світла підготував наукову і практичну основу його використання як засобу композиції не лише в архітектурі та містобудуванні, а також у ландшафтному середовищі.

Проблема світла як природного явища, яке знаходить відображення в творах мистецтва, була розвинена гуманістами і художниками ще в епоху Відродження. В епоху Просвітництва ідеї про природу світла, кольору і чуттєвого сприйняття (сенсуалізм), закладені раніше, отримують науково-експериментальне розвиток. До середини XVIII ст. в європейській науці розвивається полеміка про закономірності виникнення образів на основі

відчуттів. В ХХ ст. світло, колір і тінь нерозривно взаємодіють між людиною та ландшафтними і міськими просторами, в яких застосовується формотворча властивість штучного світла. Реалізується функція візуального «пожвавлення» об'ємно-планувальної структури міста та ландшафту через динамічне управління режимами світлового середовища .

Зовнішнє підсвічування і світлове декорування в останні роки стало модним напрямком в ландшафтному дизайні. Архітектори та декоратори при розробці дизайну розглядають прилеглу територію як єдине ціле і відповідним чином проектують освітлення. Зовнішнє освітлення в ландшафті поділяють на кілька типів: загальне освітлення, нижня і верхня підсвітка, дифузне світло, точкове освітлення і імітація місячного світла. Вибір типу підсвічування залежить від особливостей об'єкту, що освітлюється і його загального стилю.

Теоретично та частково практично вже створені різні схеми світлопланувальної структури міста як системи елементів, що проявляються за допомогою штучного світла. Опираючись на природну біологію нервової системи людини та створені людиною світлові ритми сучасних ландшафтно-архітектурних просторів і будівель, вони допомагають відображати різноманітні функціональні зони міста.

Сьогодні формується технологія сенсорно-інтелектуального світла, що реєструє певні зміни в середовищі та візуально змінює звичний образ великомасштабних міських об'єктів і структур. Художні форми ленд-арту, міської скульптури, світлових інсталяцій, лайт-арту, медіа-арту та інших сучасних пластичних і візуальних видів мистецтв, які наповнюють місто і утворюють його світлову панораму, демонструючи їх композиційний зв'язок з об'ємно-планувальною структурою міста за допомогою web-технологій.

В середині ХХ ст. застосування потужного прожекторного світла в створенні світлових панорам багатьох міст світу дозволило формувати великомасштабні світлові домінанти (освітлення ландшафту і великих споруд) і системи світлових ансамблів. Ефективно розвиваються світлові ілюмінації, світлові шоу та інсталяції. За допомогою використання різних джерел світла та

прийомів в світловій панорамі стало можливим створювати різні художні форми.

За характером використовуваних прийомів і засобів досягнення художньої виразності світлова панорама може розглядатися як форма вираження сучасного візуального мистецтва та образного відображення вечірньої об'ємнопланувальної структури міста. Ландшафтні та архітектурні умови міста визначають композицію світлових панорам, що дозволяє виділити кругові чи лінійні панорами.

Література:

1. Природне і штучне освітлення. ДБН В.2.5-28-2006.- К.: Мінбуд України, 2006.
2. Щепетков Н.И. Световой дизайн города / Щепетков Н.И.: Учебное пособие. - М.: Архитектура - С, 2006. - 320 с,: ил.